

"Οσμάν Τάκας" ο μύθος, το τραγούδι και ο χορός του.

του Γάκη Βουτσή

Γνωρίζοντας τους στίχους του ξεχωριστού λεβέντικου χορού "Οσμάν Τάκας" πήγε στο μυαλό μου η παλιά μουσουλμανική οικογένεια Τάκα των Φιλιατών. Ήταν μεγαλοκτηματίες με πολύ βιός και μέλη της διαδραμάτισαν ρόλους τον παλαιό καιρό. Σήμερα έχει μείνει μόνο η τοποθεσία που είχαν τα σπίτια και τα κτήματά τους, μια εκτεταμένη περιοχή με ελαιώνες, πολλά οπωροφόρα, αχλαδιές, συκιές κλπ νότια των Φιλιατών. Εκεί και τα σπίτια τους. Σήμερα έχουν διανεμηθεί σε άκληρους.



Αυτές οι γνώσεις μου επιβεβαιώθηκαν από τα αναγραφόμενα στο βιβλίο "Κάτι για το Φιλιάτι" και άλλα στοιχεία του συγγραφέα Γιώργου Κώτση. Μάλιστα, μιας οικογένειας από αυτές τα τρία άρρενα μέλη της είχαν πατρώνυμο Οσμάν. Αυτοί ήταν ο Γιουσούφ Τάκα του Οσμάν που γεννήθηκε το 1877, ο Σεφκέτ Τάκα του Οσμάν που γεννήθηκε το 1882 και ο Φεκήμ Τάκα του Οσμάν γεννηθείς το 1887.

Από άλλους παλιούς και έγκριτους Φιλιαταίους όπως τον Γιώργο Ταφέκη και τον Βαγγέλη Στρουγγάρη έμαθα πως η οικογένεια Τάκα είχε ξεπέσει προπολεμικά, αλλά θυμόταν δυο αδέρφια τον Σεφκέτ και Φεήμ- ο ένας αδερφός αυτοκτόνησε, ο άλλος σκοτώθηκε με τα γεγονότα του '44 και η οικογένειες τους έφυγαν στην Αλβανία, από αλβανικές πηγές στοιχεία που μου βρήκαν φίλοι στο

ιντερνέτ αναφέρουν τα παρακάτω:

«Οσμάν Τάκα ήταν ένας επαναστάτης της εθνικής αναγέννησης. Γεννήθηκε στους Φιλιάτες σε μια από τις πιο ισχυρές και πλούσιες οικογένειες της πόλης. Το 1848, ξεκίνησε μια ένοπλη εξέγερση εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και έγινε πρωταγωνιστής της αλβανικής αντίστασης ενάντια στους οθωμανούς. Ταυτόχρονα, ήταν ένας πολύ γνωστός δεινός χορευτής.



Οι οθωμανικές δυνάμεις κατάφεραν να υποτάξουν την "Πρέβεζα League", όπου και τον συνέλαβαν το 1886 και τον κατηγόρησαν για προδοσία. Τον φυλάκισαν στα Γιάννενα και τον καταδίκασαν σε θάνατο. Όταν του ζήτησαν την τελευταία του επιθυμία, θέλησε να χορέψει. Η λαϊκή παράδοση λέει ότι ο χορός του ήταν τόσο όμορφος που οι χωροφύλακες δεν τον εκτέλεσαν. Μετά από μερικές ημέρες όμως, το 1887 συνελήφθη και πάλι στην Κονίσπολη και σκοτώθηκε».

Με αυτά τα στοιχεία που έχουμε μέχρι τώρα μπορούμε να ισχυριστούμε ότι ο Οσμάν Τάκας ήταν Φιλιατιώτης μουσουλμάνος, λεβεντάντρας και καλός χορευτής. Τα στοιχεία που τον θέλουν να συμμετάσχει σε "αλβανική αντίσταση κατά των οθωμανικών δυνάμεων" δεν τεκμηριώνονται και μοιάζουν κατασκευασμένα- εκείνους τους χρόνους δεν είχε αναπτυχθεί έντονη αλβανική εθνική συνείδηση.

Είναι όμως γνωστή η συνεχής κόντρα που είχαν οι αγάδες και μπέηδες της Τσαμουριάς (Θεσπρωτίας) με τους τούρκους πασάδες. Πιθανόν λοιπόν ο Οσμάν Τάκας να ήταν ένα από τα θύματα αυτής της κόντρας που κράταγε χρόνια. Η λεβεντιά σε καιρούς που η εξουσία σου έκοβε το κεφάλι χωρίς να δώσει λογαριασμό σε κανέναν ήταν ένα δείγμα επαναστατικότητας. Αυτό ύμνησε η μούσα, τη λεβεντιά του ανθρώπου που άφησε το όνομά του σε έναν χορό.

Ενός ανδρικού, αργού, μεγαλόπρεπου χορού βασισμένου στους αυτοσχεδιασμούς του πρώτου, του Οσμάν Τάκα, του Φιλιατιώτη.

Αίντε Οσμάν Τάκα την λεβεντιά σου να 'χα
την λεβεντιά σου να 'χα γεια σου Οσμάν Τάκα
Αίντε εσύ κοιμάσαι και γω νυστάζω
σε συλλογιούμαι κι αναστενάζω
Εσύ κοιμάσαι στα σεντονάκια
και γώ γυρίζω στα έρμα σοκάκια
Μαύρα μου μάτια και κοντυλογραμμένα

ως πότε θα κοιμόσαστε χώρια με 'μένα
Ξύπνα Οσμάν Τάκα και βάλε τα τσαρούχια
στρίψε τη μουστάκα, γειά σου Οσμάν Τάκα